

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Isagoge Sive Introductio Ad Vitæ Spiritualis
Perfectionem, Omnibus tam Regularibus, quàm Clericis
Sæcularibus, Confessariis, Concionatoribus, & Animarum
Pastoribus perquàm utilis, & specialiter ...**

Herlet, Johann Georg

Sulzbaci, Anno MDC.XCIII.

§. 11. De Passione Iræ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37853

S. I^{is}
De Passione Iræ.

38. DE effectibus Iræ indomitæ & effrenis dicit Scriptura Jacob. 1. *Ira viri iustitiam Dei non operatur.* Proverb. 15. *Vir iracundus suscitatur rixas.* Proverb. 29. *Vir iracundus provocat rixas; & qui ad indignandum facilis est, erit ad peccandum proclivior.* Proverb. 26. *Sicut carbones ad prunas, & ligna ad ignem; sic homo iracundus suscitatur rixas.* Proverb. 27. *Grave est saxum, & onerosa arena; sed ira stulti gravior. Ira non habet misericordiam, nec erumpens furor, & impetum concitatis ferre quis poterit?* Proverb. 18. *Spiritus ad irascendum facilis quis poterit sustinere?* Denique Eccl. 28. *Abstine a lite; & minues peccata: homo enim iracundus incendit litem.* Pulchre etiam S. Chrysostomus mala & incommoda passionis iræ describit. homil. 3. in c. 1. Joann. dicens: *videbis iratos non secus ac insanos turpiter in medium precipites ferri, cum enim circa præcordia ira efferbuit, os ignem emittit, tota inflatur facies, in compositæ manus moventur, ridiculè prosiliunt pedes, monitoribus & rixam dirimere conantibus insultant, in eosq. nullâ ab insipientibus differentiâ irruunt. Et cum hoc faciunt, tanquam amentes nihil sentiunt, nihil intelligunt; sed asinorum more calcibus morsibusq. invicem insultant.* Et homil. 6. in c. 2. Actuum Apost. *Nihil insuavius homine iracundo, nihil onerosius, nihil molestius, nihil fœdus. Melius est cohabitare bestia, quam ho-*
mini

minitali: nam illa ^{quidem} si semel cicuretur, servat suam legem; illi ^{te} autem quoties placaveris, iterum exasperatur. Item homil. 17. in c. 7. Actor. Apost. Quid in iracundo non turpe? oculi insuaves, os distortum, membra tremula, lingua infranis, nulliq; parcens, mens stupida, figura indecens. Non habitat Spiritus Sanctus, ubi furor. Nihil sani potest ingredi, ubi egreditur furor; nam sicuti in tempestate maris magnus est tumultus, magnus clamor; & nec ad tempus potest quis philosophari; sic neq; in ira. Et homil. 31. in c. 14. Actuum Apost. Ira inflat venas, incendit oculos, dirumpit viscera, vomit verba ipsa immunditia magis immunda. Omnia non commansa, sed cruda loquitur, nihilq; perfectum. Nec finit latere, quæ sileri deceret; & dicenda ac non dicenda effutit. Denique S. Basilius Constit. Monast. c. 14. Qui ab ira vinci se finit, ab eo reditum nihil proficisci potest.

89. Potest autē passio iræ inordinata domari & cicurari per sequentia media: primum est, ut motus insurgentes frequenter & sæpius reprimamus ac fortiter retundamus per actus heroicos ipsis contrarios, cujusmodi sunt actus mansuetudinis, & patientiæ; juxta monitum S. Hieronymi. Epist. ad Rustic. Monach. Iram vince patientiā, quia victoria contra iram est, & quidem maxima, non cum ulciscimur iniurias; Sed cum eas equo animo toleramus; ut inquit S. Chrysostomus homil. 3. in c. 1. Joannis. Et D. Petrum Chrysologum Serm. 28. Ira vincitur lenitate; mansuetudine extinguatur furor; malitia

litia bonitate purgatur; non tantum in alieno
 subjecto, sed etiam in nobis ipsis. Unde Scrip-
 turâ teste *melior est patiens viro forti; Et qui do-*
minatur animo suo expugnatore urbium. Proverb.
 16. Legitur in *vitis Patrum lib. 5. lib. 7. de pa-*
tentiâ, quod frater quidam erat in congre-
 gatione inquietus, & frequenter movebatur
 ad iram. Dicebat ergo in semetipso: vadam,
 & solus alicubi habitabo; & cum non habeo,
 cum quo dicam, vel audiam, ero quietus, &
 quiescet à me passio Iræ. Egressus ergo ma-
 nebat in speluncâ solus. Unâ autem die im-
 plens sibi fursculam aquæ, posuit illam in ter-
 râ: contigit autem ut subito versaretur; ille
 verò implevit secundò; Et iterum versata est;
 deinde tertio implens posuit eam; & rursus
 versata est. Qui commotus furore, tenuit
 vasculum illud, & fregit, in se autem conver-
 sus, agnovit, quia ab eodem Dæmone iracundiæ
 fit illus; & dixit: Ecce ego solus sum, & vicit
 me; revertar ergo in congregationem; quia
ubiq; labor, & patientia opus est.

Secundum medium est, ut, quamprimùm ad-
 vertimus iræ motum in nobis exurgere, & oriri,
 statim & sine morâ eum reprimamus, & in ipso
 adhuc ortu suffocemus; priusquàm invaleseat,
 sanguinem inflammet, rationem turbet, & ob-
 scuret. Docet hoc S. Chrysostomus *homil. 3. in*
c. 1. Joann. dicens: *vehemens ira affectus est, &*
hunc ignem extinguamus, neve ad summum e-
vadere sinamus: ira enim morbus nisi mox sede-
tur, multas generat calamitates; domos & fami-
lias

lias evertit, veteres dissolvit consuetudines. Et S. Augustinus Epist. 100, ad Profutur. Incomparabiliter salubrius est, etiam iræ justè pulsanti non aperire penetrale cordis, quàm admittere non facile recessuram. Quod si verò iustissimâ etiam de causâ semel fuerit in nobis excitatus iræ motus; is nihilominus statim iterum & sine cunctatione comprimendus & sedandus est; juxta illud monitum Apostoli. Ephes. 4. Sol non occidat super iracundiam vestram; nè scilicet, dum in animo diutius fovetur, in rancorem, odium, & aversionem degeneret; inveterascens enim ira fit odium, dum quasi iusti doloris admixta dulcedo diutius eam in vase detinet, donec totum acescat, vasq. corrumpat; ut inquit S. August. Epist. cit. ad Profutur. Qui etiam in Regulâ meliorem pronuntiat eum, qui quamvis irâ sæpius tentetur, tamen impetrare festinat, ut sibi dimittat, cui se fecisse agnoscit injuriam quam qui tardius irascitur, & ad petendam veniam tardius inclinatur. Et St. Gregorius lib. 5. moral. c. 30. Sciendum est, inquit, quod nonnullos ira citius accendit, facilius acescit: nonnullos tardè quidem commovet; sed diutius tenet. Alii namq. accensis calamis similes, dum vocibus perstrepunt, quasi quosdam accensionis suæ sonitus reddunt: citius flammam faciunt sed protinus in favillâ frigescent. Alii autem lignis gravioribus durioribusq. non dispares accensionem tardè suscipiunt, sed tamen acensi semel, difficilius extinguuntur. Alii autem (quod nequius est) & citius iracundiæ flammam accipiunt, & tardius deponunt. Nonnulli

nulli verò has & tardè suscipiunt, & citiùs amittunt. Atque hi posteriores sunt viri divites in virtute, pulchritudinis studium habentes, pacificantes in domibus suis. Eccli. 44. qui scilicet jam perfectum obtinuerunt affectum, & passionum suarum dominium.

Tertium medium est, ut quovis tempore circumferamus animum paratum, & præmeditationis clypeo præmunitum contra omnes contradictiones, despectiones, & quoscunque adversos casus; ita ut nihil insperatum inexpectatum, & non prævisum nobis accidere queat. Minus enim jacula feriunt, quæ providentur, & nos tolerabilis mundi mala suscipimus; si contra hæc per præscientiæ clypeum præmunitur; ut inquit S. Gregorius. homil. 35. in Evangelii. Qui proinde lib. 5. moral. c. 30. monet, ut ad præcavendos iræ motus mens sollicita, antequam quodlibet incipiat, omnes sibi, quas pati potest, contumelias & adversa proponat; quæ postea venientia tantò fortius excipit, quantò se cautiùs ex præscientiâ armavit: qui enim improvidus ab adversitate deprehenditur, is quasi ab hoste dormiens invenitur. Solerter ergò animus ante operationis suæ primordia cuncta debet adversa meditari; ut hæc semper cogitans, semper contra hæc thorace patientiæ munitus, & quidquid acciderit, providus superet, & quidquid non acciderit, lucrum putet.

90. Hactenus de passione iræ culpabilis: Est autem & alia ira iusta, ac laudabilis; quam viri sancti & perfecti subindè in se voluntario & deli-

N

bera-

berato animo excitant; & quam Scriptura etiam commendat Psalm. 4. dicens: Irascimini, & nolite peccare. Item Eccl. 7. Melior est ira risu. Describit eam S. Gregorius lib. 5. Moral. c. 30. Sequentibus verbis: Solerter sciendum est, quod alia est ira, quam impatientia excitat; alia, quam zelus iustitiae format: illa ex vitio, haec ex virtute generatur. Si enim nulla ira ex virtute surgeret, divina animadversionis impetum Phinees per gladium non placasset. Hinc ira, quam Heli non habuit, motum contra se implacabiliter superna ultionis excitavit. Si enim sic proximos, ut nos amare precipimur, restat, ut sic eorum erratis, sicut nostris vitiis irascamur. De hac per Salomonem dicitur: Melior est ira risu; quia per tristitiam vultus corrigitur animus delinquentis; sed cum per zelum animus movetur, curandum est summo perè, nè haec eadem, quae instrumento virtutis assumitur, menti ira domineatur; sed velut ancilla ad obsequium parata, a rationis tergo nunquam recedat. Et S. Chrysostomus homil. 6. de laudibus D. Pauli. Non commoveri malum est, sed irrationabiliter, nullo, iusto flagitante negotio commoveri. Quod si omnino huiusmodi uti non oportet affectu, etiam cum tempus exposcit, frustra nobis videtur ingenuus. Sed profectò non frustra; quem certè providus creator nobis inseruit, ut dormientes animas ab inertia ac desidia suscitaret: quasi enim gladio aciem, ita menti nostra ira acumen imposuit; ut eo, cum oportet, utamur. Neque enim simpliciter lenitas semper est bona; sed cum illam

tem.

tempus efflagitat: quando vero id non adest, etiam ista vitiosa est. Unde scandalizari non debent Novitii & Tyrones, si quandoque videant, superiores zelo disciplinæ commoveri, & irasci.

§. 12.

De Passione Tristitiæ.

91. **D**amna Tristitiæ alia sunt ex parte corporis, alia ex parte animæ. De damnis corporalibus ait Scriptura. Proverb. 12. *Mæror in corde viri humiliabit illum; Et sermone bono letificabitur.* Proverb. 15. *Cor gaudens exhilarat faciem: in mærore animi dejicitur spiritus.* Proverb. 17. *Animus gaudens ætatem floridam facit: spiritus tristis exsiccet ossa.* Proverb. 25. *Sicut tinea vestimento, & vermis ligno; ita tristitia viri nocet cordi.* Eccli 30. *Tristitiam nē des anima tua; & non affligas temet ipsum in consilio tuo. Jucunditas cordis hac est, vita hominis; Et exultatio viri est longævitas. Tristitiam longè repelle à te, multos enim occidit tristitia; Et non est utilitas in illa.* Denique Eccli. 25. *Omnis plaga tristitia cordis.*

Damna spiritualia tristitiæ recensent spirituales Magistri sequentia: primum est, quod orationes explere cum solita cordis alacritate non permittit tristitia, ut inquit Cassianus lib. 5. *De instit. renunt.* Quin & tanto subindè hominem fastidio rerum spiritualium afficit, ut non solum ipse exercitia pietatis & communia Religiosis ministeria cum summo tædio & nausea obeat;

N 2

ver,